

NEONACIONALIZMUS.

Neonacionalizmus cím alatt jelentek meg gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszternek az utolsó másfél év alatt írt ujságcikkei. Klebelsberg Kunó miniszter ugyanis azt tartja, hogy a politika — tehát a kultúrpolitika — metódikája is annyira megváltozott, hogy a miniszternek nem szabad a hivatalába begubóznia, hanem «benn kell élnie a lüktető magyar élet közepében, fel kell vennie lelkébe a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből jövő impulzusokat» és természetesen tovább is kell adnia. Állandó rábeszéléssel kell tervei, törekvései és reformjai számára a nemzeti társadalom helyeslését megnyernie. Ezért ír tehát gróf Klebelsberg miniszter cikkeket és folytat olyan publicisztikai munkát, mely becsületére válnék a legjobb publicisztának és kétségenkívül nagyban hozzájárul ahhoz, hogy nagyszabású kultúrmunkáját a nemzettel megértesse és megszerettesse.

Neonacionalizmus címet adott Klebelsberg miniszter összegyűjtött cikkeit tartalmazó művének, mert így nevezte el Klebelsberg Kunó a mai időkben annyira szükséges «munkás hazaszeretetet» «a korábbi idők sokszor szónokló, sokat ünneplő, civődő és kesergő hazafiságával szemben». A neonacionalizmus azonban, amint távolról sem akar szakítás lenni a tradícióval — ami szinte *contradictio in adjectis* volna — úgy nem akarja megkisebbiteni az elődök hazaszeretetét sem. Nem akarja azt sem állítani, hogy eddig nem tudták volna munkás szeretettel szeretni a hazát. A neonacionalizmus csak hangsúlyozni, kiemelni akarja azt, hogy a nemzet teljesen új életkörülmények közé került, tehát új feladatok előtt áll. Ezekre tekinteni, ezeket szeretni és az ezekhez szükséges eszközöket előteremteni és használni: ebben áll ma a hazaszeretet, a nacionalizmus. Az új feladatok szerint tehát új tartalma is van a nacionalizmusnak, ezért neonacionalizmus, nem mintha Klebelsberg Kunó a hazafiság új nemét akarná feltalálni. Felesleges tehát foglalkoznom azzal a kritikával, mely a kultúr-

politika terére is átvívén a politikát, több-kevesebb szellemességgel, de mindenesetre több maliciával elemzi és tárgyalja a Klebelsberg kimondotta neonacionalizmus szó értelmét, tartalmát és jelentőségét. Aki akarja, rögtön megérti, hogy mi az új szónak a célja. Gróf Bethlen István a műhöz írt előszavában pregnánsan megmondja ezt, pedig valószínűleg mi sem állott tőle távolabb, minthogy precíz definíció törje a fejét, vagy hogy ilyennel egyáltalán szolgálni akart volna. Bethlen azt mondja, hogy készséggel írt előszót a műhöz, mert a Klebelsberg kimondotta szó, a «neonacionalizmus annak a politikának alap gondolatát fejezi ki, melyet maga is képvisel. Ez az alap gondolat: a gyökeréig változott viszonyok között élő magyarság eszményeinek és gondolatvilágának az új körülményekhez való szabása és kijelölése azoknak a töretlen utaknak, amelyek haladva az ország újjáépítése megtörténhetik. A neonacionalizmus tehát nem egyéb, mint ez a kifejlődésben levő új magyar, nemzetnevelő ideológia». Ilyen időben a kultuszminiszterre a nemzetnevelés feladatában a kulturális eszközök megválogatása vár. «A jövő nemzedék gondolkozását, jellemét kell a nagy cél szolgálatába állítani, de egyben a mai nemzedék figyelmét a hibákra is rá kell irányítani, melyek kiküszöbölése nélkül nincs feltámadás.»

Bethlen István e meghatározása jóformán mindent megmond. Legalább is világosan irányt jelöl a neonacionalizmus megértésében. A neonacionalizmus szó pozitív, részlegesebb és programatikus tartalmát pedig a közrebocsátott cikkek fedik fel. Klebelsberg Kunó nem is mulasztotta el, hogy a neonacionalizmus alap gondolatát, értelmét, tartalmát minden oldalról megvilágítsa. Nem is szólva arról, hogy a neonacionalizmus kultúrpolitikájának és pedagógiájának képét megrajzolta, igyekezett megalapozni a neonacionalizmus ideológiáját is. A Történelmi Társulatban mondott megnyitójában kifejtette a neonacionalizmusnak, mint *elméleti államtani koncepciónak a történelemhez való viszonyát*.

E szerint a neonacionalizmus, mint új nemzeti ideológia is jelentkezik és nem pusztán mint új feladatok gyűjtőneve a nemzetnevelés terén. Klebelsberg Kunó kultúr munkáját, tehát az új feladatokhoz mért és választott kulturális eszközöket e folyóirat hasábjain már ismertettük, — különben is elége ismeretesek —; ezúttal inkább a neonacionalizmus ideológiájával foglalkozunk. Keressük ez új ideológia főbb elemeit. Akarjuk ismerni azt az új csillagképet, mely a magyar égbolton világít a neonacionalizmus és

egyúttal a magyar jövő útjaira. Érezni akarjuk azt a szellemet, mely ebből az ideológiából sugárzik. Akarjuk látni a neonacionalizmus színképelemzésében, hogy milyen színek és színárnyalatok tűnnek elő a hazafiság új fogalmában, illetve azoknak lelkében, kiknek a nemzetnevelés a feladatuk.

A neonacionalizmus fontos ideológiai eleme, hogy *a cselekvő és alkotó* embert emeli eszményképpé az ifjúság és a nemzet elé. A «neonacionalizmus alatt mindenekelőtt értem — mondja Klebelsberg — a pozitív, az aktív, a produktív, a konstruktív emberek szolidaritását, a munkás, az alkotó emberek szent összefogását a rombadőlt haza újjáépítésének nagyszerű munkájában, öntudatos összefogást a hiperkritikával és a negatív emberekkel szemben; magát az alkotó munkát, mely a nemzetet szétmállasztó pesszimizmusnak legbiztosabb ellenszere». Épen ezért Magyarország összes oktatóihoz intézett körlevelében a munkás magyar embert állítja eszményképül minden fokú magyar iskola elé. Prózában a magyar Canto del Lavoro ez a körlevél és hogy a neonacionalizmusban a Canto del Lavoro hangjai hangzanak fel, arról tanuságot tesz az a néhány cikk, melyekben Klebelsberg elemzi és dicsőíti a fascizmus e dalát: «Hirdesd, hogy a munka fény, élet, dicsőség, hogy a munka a szabadság fegyvere és zászlaja» — nálunk azonban előbb a feltámadásé a nyomorúságból, az elesettségéből, a csonkaságunkból.

Ennek a munkának átfogónak, minden népréteget áthatónak és mindenkit egybekapcsolónak kell lenni. Ezért beszél Klebelsberg *népbarát* nacionalizmusról, s ezért fontos ideológiai elem a neonacionalizmusban a *szociális* gondolkodás. Klebelsberg azt vallja, hogy a nacionalizmus ma elsősorban a szocializmusban rejlő nemzetköziséggel tusakodik. Természetes tehát, hogy a neonacionalizmusnak szociálisnak kell lennie. Ezért a nemzeti politika népieségét követeli Klebelsberg. A népies politika síkjába esik az a kultúrpolitika is, melyet Klebelsberg a nép, a csonkaországban elsősorban az Alföld érdekében kezdett. A föld a hazához rögzíti a haza szülőiteit, a kultúra emberi tudatra emeli polgárait, de a boldogság otthonává a jó szociálpolitika teszi a falut, a várost. Amikor a megélhetés, jobban mondva a megnevelhetőség gondja nehezedik sokakra, mikor a nyomor és küzködés légkörében nő a kozmopolitizmus, fogy a honszeretet, akkor valóban igaz, hogy «nem ünnepekkel, hanem csak a szociális politikának, a kultúrpolitikának, az alsó néposztály érdekeit szolgáló közgazdasági politikának,

a népbarát kormányzatnak és a hazafiságnak összefonásával gyárt-hatjuk meg azt a hatalmas köteléket, mely a haza földjéhez köti a hazafiakat». (188. l.)

Klebelsberg elgondolásában azonban a szociális elem párosul az *etikával*. Úgyhogy a neonacionalizmus társadalom tana a keresztény erkölcs szellemével van áthatva. Ez magyarázza, hogy Klebelsberg megdöbbenve a családi élet meglazulásának, a gyermekszoba ürességének láttára, konstatálja, hogy a nemzet organizmusának alapsejtjei egészségükben vannak megtámadva. Az egészség itt fizikai és morális értelemben veendő. Ezért a neonacionalizmus céljai között sorolja fel a házasságok tisztasága és tartóssága, a magyar gyermek, a magyar élet védelmét.

A munkaszeretet, a több alkotás és aktivitás, a szociális gondolat magukban véve épügy lehetnének egy általános páneurópai vagy szociális politika eszközei és elemei is. Klebelsbergnél azonban a neonacionalizmusban mindez egészen a magyar faj és a magyar integritás szolgálatába áll. A neonacionalizmus lényeges alkotó eleme tehát az is, hogy úgy szervezzük a magyar munkát, a magyar hazafiságot, az ősi patriotizmust öntudatosan oly célok felé vezessük, melyektől *«a magyar faj megerősödését és hazánk feltámadását várjuk»* — mondja Klebelsberg. — *«Új nagy célokat keres, kíván, követel a magyar nacionalizmus. De ez a célkeresés teljes kielégülést csak akkor találhat, ha nemcsak egyes össze nem függő nemzeti célokat tűzünk ki, hanem közelebbi nemzeti céljainkat nagy rendszerbe foglalva össze, ezzel biztosítjuk a magyar neonacionalizmus végső célját: a területi épség helyreállítását.»* A neonacionalizmus tehát, mikor új célokat és feladatokat hirdet, távolról sem feledkezik meg a főcélról. Nem elvonni akar ez iránytól erőket, ellenkezőleg mindent arra összegyűjteni. Ezt hangsúlyozni felesleges is volna, ha néha fel nem hozatnék és így nem lopódnék be a lelkekbe ilyen gondolat. A neonacionalizmus azonban a hazafias munkát, melyet dicsőít, bizonyos rendszerbe állítva a feladatok meghatározott sorrendje szerint akarja a magyar jövő érdekében érvényesíteni. Szelekciót végez a munka terén, de meg az emberek kiválogatása terén is. Ezért hirdeti a neonacionalizmus — és reméljük, hogy a gyakorlatban csinálja is a kultúr-kormányzat — hogy a szelekciónak kell a protekció helyébe lépnie, hogy kitermelődjék minden téren a legértékesebb magyar, aki hivatott a magyart képviselni és a jövőt előkészíteni.

«A jövőben pedig függetlenebbek és mindenekfelett öntu-

datosan magyarok akarunk lenni» — hirdeti a neonacionalizmus. «Akármilyen gyászos, szégyenteljes körülmények közt is, de függetlenek lettünk» — írja Klebelsberg miniszter a jövő sejtelméről elmélkedve. És itt érkezünk a neonacionalizmus fundementális eleméhez. Ide gyökeredzik elméleti államtani és tartalmi szempontból a neonacionalizmus ideológiája. Ez magyarázza meg legjobban a nacionalizmus elé tett *neo* szót is. «Ha egy régi eszme új viszonyok között és új tartalommal lép fel, akkor használjuk a neo szót» — mondja válaszul Klebelsberg előkelő kritikusaik. A magyar hazafiság, az őseinktől öröklött és a tradíciótól el nem szakadt nacionalizmus a világháború után, országok és trónok összeomlása után új viszonyok között és új tartalommal lépett fel — ezért lehet, sőt kell Klebelsberg szerint neonacionalizmusról beszélni. Klebelsberg Kunó gróf számtalan helyen megmagyarázza, legkimerítőbben és legátgondoltabban a Magyar Történelmi Társulat közgyűlésén tartott megnyitójában, tehát ott, ahol a neonacionalizmusnak, mint elméleti államtani koncepciónak a magyar történelemhez való viszonyát állapította meg, hogy Trianon óta új országgal és új nemzettel van dolgunk. Ha pedig minden kornak megvan a maga külön nacionalizmusa a nélkül, hogy maga a nacionalista érzés más volna, annál inkább új célokat és új tartalmat kell nyernie a nacionalizmusnak ilyen nagy, történelmi jelentőségű változás után és új helyzetben.

Mi ez a nagy változás, mi az új helyzet, mely a neonacionalizmust a régi nacionalista érzés mellett új feladatok elé állítja és új tartalommal tölti meg? Klebelsberg erre a kérdésre így felel. «Mi volt az elmúlt négy évszázadban a magyar nacionalizmus tartalma? Elsősorban küzdelem az osztrák centralizáció és germanizáló törekvésekkel szemben. Ez tárgytalanná vált, miután elszakadtunk Ausztriától. Másodsorban harc volt a magyar nacionalizmus a magyar állameszmének beplántálásáért azoknak a népeknek lelkeibe, amelyek hazánk területén épen azon idő alatt szaporodtak el, midőn a török és német egyaránt pusztította a magyart. Ez a törekvés is tárgytalanná vált annak következtében, hogy a trianoni béke elszakította tőlünk nemzetiségeinket. A magyar nacionalizmus ekként elvesztette legfőbb tartalmát és így a régi érzés elé új célokat kell állítani.» (123. l.) Ugyanezen gondolatot a Magyar Történelmi Társulat közgyűlésén így fejti ki Klebelsberg: «Miért beszélek neonacionalizmusról, tehát valami újfajta hazafiságról, mikor a hazafiságnak, mint konzervatív principiumnak a múltban

kell gyökereznie? A régi osztrák-magyar monarchia, közjogi törvényszövegekre támaszkodva bármit vitattunk is alkotmányjogi téren, valóban mégis különféle nemzeteknek törzsek és néptörzsek egyesítése volt egy dinasztia alatt, ahol a fő összekötő kapcsot nem annyira az érdekek, mint épen a közös uralkodóház alkotta. Ez a konglomerátum mint egység csak akkor maradhatott fenn, ha a keretébe tartozott minden egyes etnikum többet vagy kevesebbet áldozott a maga nemzeti érzésvilágából és öncélúságából. Mindazok tehát akik épen a nemzeti gondolat teljességében látták a politika lényegét, az erős nacionalisták, szükségképpen tagadták a régi monarchia jogosultságát és ellenzéki helyzetbe sodródtak... A magyar függetlenség teljessége volt tehát a magyar nacionalizmus legfőbb kérdése és legfőbb követelése 1918-ig. Ez a nacionalizmus azután szükségképpen a meglevő helyzet tagadására volt kénytelen vezetni, tehát mint *negativum* jelentkezett. 1918-ban a régi osztrák-magyar monarchia etnikus alkotó elemeire bomlott, bár az új határok megvonása oly esztelen volt, hogy még az etnikus megosztást sem hajtották végre következetesen... A magyar nacionalizmus többé nem találja szemben magát az összbirodalmi eszmével. Ellenkezőleg a függetlenségi gondolat helyébe lépett új végcélja, a területépség helyreállítása csak akkor érhető el, ha a korábban negativumként jelentkező nacionalizmus most nagy pozitív törekvéssé alakul át. Régebben az volt a beállítás, hogy nem akarunk egy összbirodalomnak csak alkotó része, az osztrák-magyar monarchiának csupán egyik fele lenni, Cis-Laithania mellett csak Trans-Laithania. Most a jelszó, hogy meg akarunk erősödni avégből, hogy a békeszerződések igazságtalanságai korrigálhatók legyenek. A magyar nacionalizmus így évszázados negativumból pozitivummá alakult át. És mivel ez az átalakulás a legnagyobb mértékben *lényegét érintő*, azért nevezem ezt az újfajta pozitív nacionalizmust öntudatos értelemben a korábbi negatív nacionalizmussal *neonacionalizmusnak*». (308. lap.)

Ez alapvető tételekhez, melyek a neonacionalizmusnak is alapját teszik és melyek elméleti államtani felfogását is jelzik, hozzá kell még vennünk, hogy a neonacionalizmus ideológiáját helyesen és teljesen mutassuk be, azt, amit ezen történeti változással kapcsolatban Klebelsberg Kunó a nemzet és egyén pszichológiájáról megállapít. Tudniillik azelőtt *a nemakarunkon* volt a hangsúly. «Nem akartunk összbirodalmat, közös udvartartást, hadsereget, vámterületet stb. Vagyis a legfőbb kérdésekben mindig

nemet mondottunk. Ez rányomta bélyegét a magyar típusra és egyéniségre. Ebben látom — mondja Klebelsberg — egyik magyarázatát annak, hogy még ma is igen sok közöttünk a negatív gondolkozású ember. A nemzeti célok, új pozitív beállítása ellenben most azt követeli, hogy ma erősen többségben legyenek sorainkban a pozitív emberek azaz, hogy mentül több legyen közöttünk az aktív, produktív, konstruktív, alkotó, teremtő ember. Ilyen egyéniségek nevelése a neonacionalizmus pedagógiai programja.»

Ime így jutunk vissza a történelmi és államtani szemlélet után és alapján a neonacionalizmus lüktető gondolatához, dinamikus alkotó eleméhez: a több munkához, a több aktiváshoz. Valóban nem akadhat senki, ki ne értene egyet ezzel a felfogással és ne kívánna mentül több erő kifejtést az összeségtől és egyesektől az új feladatok terén, melyeknek csúcán a területi integritás áll a neonacionalizmusnak előbb idézte meghatározása szerint is. Semmi sem kívánatosabb, minthogy a gyakorlatban mind jobban hódítson a neonacionalizmusnak szelleme és hogy mind több odaadással végezzék azt a kultúrmunkát, melynek nagy vonalait és területét Klebelsberg Kunó oly céltudatosan és a magyar faj értékének emelését tartva szem előtt jelöli ki. A magyarban levő képességek kifejlesztése Széchenyi elejtett programja. Ma a jövő szempontjából fontosabb, mint akár Széchenyi korában volt.

De ha már a neonacionalizmus történelmi és államtani szemléletét is meg akarjuk konstruálni, vigyázzunk, hogy a neonacionalizmus történelmi megalapozásába és államtani felfogásába ne kerüljön bele politikai elem, amit a kultúrmunka és a nemzetnevelés nem tűr meg s ami könnyen megbosszulja magát. Bizonyos, hogy teljesen új helyzetbe jutottunk és hogy új feladatok előtt állunk. Ezeket a neonacionalizmus eminens tartalmává tenni helyes. De nem volna helyes, ha a nemzetnevelés abba az irányba terelődne, hogy a magyar nemzetnek a Habsburg-monarchiával való kapcsolatát, mint történelmi eltévelyedést fognók fel és azt hirdetnők, hogy a magyar függetlenség tulajdonképpen a szomorú Trianon után kezdődött. Sőt végzetes lehetne a magyar jövőre, ha pedagógusok akarnák magyar agyvelőkbe bevésni azt a gondolatot, hogy Magyarország minden szövetség nélkül biztosabb jövőre élé néz, mintha szövetségest keres, mint a múltban. A legnagyobb magyar agyvelők Széchenyi Istvántól legvégül Tisza Istvánig sokkal többet gondolkoztak és töprengtek ezen a XIX. században is, semhogy most bizonyos formai függetlenséget

mindjárt függetlenségünk és igazi magyar jövőnk zálogául nézzük. Tovább megyek. Ki tudja ma megmondani, hogy az integritás visszaállításának mi lesz az útja-módja és hogy magunk ereje valaha is elég lesz-e hozzá minden neonacionalizmusunk mellett vagy segítőtársak után kell néznünk? Klebelsberg Kunó, az államférfi, bizonyonnyal jól tudja ezt is. De ép azért vigyáznunk kell, hogy a neonacionalizmus történelmi megalapozásával másoknak se adjunk módot arra, hogy az új alapból több következtetést vonjanak le, mint amennyi az új és több munkához szükséges.

A neonacionalizmus történelmi, vagy inkább politikai ideológiájában szerepel az is, hogy a nemzetiségektől elszakadva e részben is változott a neonacionalizmus tartalma. Ez momentán, illetve a mai kultúrmunkánkban igaz. De hiszen amikor Klebelsberg Kunó az integritás kérdését a neonacionalizmus ideológiájából nemcsak nem rekeszti ki, hanem egyenesen végcélul tűzi ki, már ipso facto nem lehet úgy gondolkozni és nem arra kellene készülnünk, mintha nem más nemzetiségekkel együtt akarnók történelmi utunkat folytatni ezer év után. Vagyis a neonacionalizmus tartalmából nemcsak nem esett ki a magyar állameszmé megismertetésének és megszerettetésének munkája, hanem más körülmények között más hangsúlyt, más színezetet kapott. A magyar nacionalizmus az európai helyzetkép szerint mindig különböző és új célokat tűzhet minden magyar elé. Az új helyzet új indítékokkal fog szolgálni, amint szolgál ma is, de nem fog mindig történelmi ítéletre jogosítani, legalább addig nem, míg eredményeit nem látjuk.

Nyilvánvaló, hogy amikor Klebelsberg gróf a negatív és pozitív egyének közt különböztet, tőle áll legtávolabb azt állítani, hogy 1918-ig nem voltak jó hazafiak azok, kik a magyar függetlenség teljességét követelték és a negatív oldalon állottak. Klebelsberg Kunó a nemzeti munka eredménye szempontjából mérlegelve beszél és arra akar buzdítani, hogy a multak tapasztalata legalább most tanítson meg arra, hogy a nemzet megerősödéseért — ami a legeslegeső — fogjanak össze az alkotó emberek és hogy létesüljön a munkában a magyar emberek szolidaritása. Hiszen ha Klebelsberg gróf neonacionalista ideológiájában a történelmi szemlélet elemét az elvi precizitás szigorúságával venné, akkor, midőn azokat nevezi 1918-ig erős nacionalistáknak, kik a függetlenség teljességét követelték és így a negatív táborban állottak, egyenesen megfosztaná az erős nacionalista jelzőtől és dicsőségétől azokat az államférfiakat, azokat a poli-

tikusokat, kik a pozitív, a magyarság erejét fejlesztő államférfiak közé tartoztak. Ime ez a példa is mutatja, hogy az élet, a nemzeti történelmi folyamat nem tűr és nem akar olyan definíciókat, melyek — szavak lévén — mindig merevek és avatatlanok vagy sablon szerint gondolkozó emberek részéről jelszavakul használatnak, ami rendszeren csak kárt és ellentéteket okoz.

A neonacionalizmusnak oly szép és kiadós tartalma van, annyi benne az etikai, a szociális, a balsorsunkban hasznos és a jobb sorsra predesztináló elem, hogy bátran mellőzhetjük belőle a politikai elemet. Klebelsberg miniszternek nagy érdeme, hogy a köztudatba akarja és tudja vinni a neonacionalizmus fogalmában sűrített nemzeti energiát és hogy maga alkotásaival megvalósítja a nemzeti megerősödést. Mindenesetre történetbölcselet felfogására vall, hogy meg is tudja látni és meg is tudja indokolni, hogy miért kell a magyar nemzetet áthatnia a fascizmus erejét magában rejtő neonacionalizmusnak. De mert a nacionalizmus sohasem jelent eltávolodást a tradíciótól és régi érzéseket mindig új célokkal tudja bővíteni és főleg mivel minden politikai, sőt európai szituáció relativ, nem szükséges a nacionalizmust történelmi vagy államjogi alapokhoz kötni. Veszedelmes lehet ez, mert e révén politikai anyag kerülhet akár a nemzetnevelésbe akár a kifejlődőben levő nemzetnevelő ideológiába. A nemzeti lélek egységét úgyis nehéz megőrizni a sorsfordulatok idején. Áldás és boldogság lesz a magyarra, ha legalább a munkában és a rombadőlt haza újjáépítésében megtalálja az összefogást, ha a magyar faj erősítésére mindazt vállvetett erővel megteszi, amit nem tudott megtenni részben politikai okok, részben önhibája, nem kis részben a nemzet vezetőinek rövidlátása miatt. Elég egyetlen példára rámutatni. Klebelsberg Kunó elődjeire való tekintettel legkevésbé mondhatja meg, de mi megmondhatjuk, hogy valóban a múltban sem állta volna semmi az útját, hogy a magyar Alföld felkaroltassék, hogy ereje a nagy magyar erőtartalék legyen és hogy lelke benn éljen a magyar kultúrközösségben, ha maguk a kormányok nem estek volna a pártpolitika hibáiba és ha lett volna az idők és helyzetekhez mérten olyan céltudatos magyar kultúrpolitika, amilyent ma Klebelsberg Kunó folytat. A neonacionalizmus, nemcsak a politikai viszonyok változása folytán, de öntudatosan és céltudatosan keresi azokat a módokat, melyeken a nemzet egyetemességének értéke növelhető, melyek a magyar faj megerősödését és általa a magyar nemzeti cél elérését segítik elő.

Túri Béla.